

Deficitul de competente si o pondere semnificativa a muncii la negru, factori care explica somajul de lunga durata în România (Comisia Europeana)

Factorii care explica somajul de lunga durata în România includ deficitul de competente si o pondere semnificativa a muncii la negru, care era estimata la 1,4 milioane de persoane, arata o analiza de tara a Comisiei Europene publicata miercuri.

Potrivit Executivului comunitar, provocarile în dezvoltarea competentelor trebuie rezolvate pentru a sprijini o tranzitie echitabila catre o economie digitala si verde, în conditiile în care mai putin de o treime dintre cei cu vârsta cuprinsa între 16 si 74 de ani aveau cel puțin abilitati digitale de baza în 2023 (27,7% fata de 55,5% în UE). Acest decalaj s-a extins din 2021.

Comisia Europeana a publicat miercuri o analiza de tara detaliata în domeniul ocuparii fortei de munca, al competentelor si al incluziunii sociale pentru România, Bulgaria, Estonia, Spania, Italia, Lituania si Ungaria, prezentând în detaliu rezultatele cadrului de convergenta sociala, se arata într-un comunicat al Executivului comunitar.

Aceasta analiza din a doua etapa se bazeaza pe constatarile Raportului comun privind ocuparea fortei de munca din 2024, care cuprinde o analiza din prima etapa a tuturor statelor membre. Raportul comun privind ocuparea fortei de munca a fost prezentat de Comisie în cadrul Pachetului de toamna al semestrului european 2024 si a fost adoptat de Consiliu în martie 2024.

Analiza actuala va face acum obiectul unor discutii multilaterale aprofundate cu statele membre, atât în cadrul Comitetului pentru ocuparea fortei de munca, cât si în cadrul Comitetului pentru protectie sociala, înainte de viitoarea adoptare a pachetului de primavara al semestrului european.

"Dovezile cantitative si calitative disponibile în aceasta a doua etapa de analiza indica provocarile legate de riscurile ridicate de saracie sau excluziune sociala, în special pentru copii, pentru persoanele care traiesc în zonele rurale, femei si grupuri vulnerabile, inclusiv persoanele cu dizabilitati si romii. Chiar daca aceste riscuri au scazut în ultimul deceniu, impactul transferurilor sociale (altele decât pensiile) asupra reducerii saraciei ramâne mult sub media UE si asigurarea accesului efectiv la nivel national la servicii, protectie sociala si adecvarea sociala ramân provocari importante. Participarea copiilor la îngrijirea si educatia timpurie este scazuta, nevoile nesatisfacute de îngrijire medicala sunt mari si satisfacerea nevoilor de îngrijire pe termen lung ramâne o provocare", se arata în raportul UE.

În plus, ratele ridicate de parasire timpurie a scolii, în special în zonele rurale si în rândul comunitatilor marginalizate, însoțite de o incidenta ridicata a tinerilor care nu sunt inclusi nici în educatie, nici în angajare si formare, performantele insuficiente pe scara larga în competentele de baza, precum si un nivel foarte scazut de competente digitale de baza, indica o marja semnificativa pentru a îmbunatati calitatea, accesibilitatea si relevanta pe piata muncii a educatiei si formarii.

Pe piata muncii, în pofida unor îmbunatatiri importante, rata de ocupare ramâne scazuta, mai ales pentru femei, persoane cu dizabilitati, tineri, persoane slab calificate si romii, iar riscurile de saracie în munca la populatia încadrata în munca sunt semnificative. În acelasi timp, rata somajului pe termen lung este usor peste media UE, dar ponderea somajului de lunga durata se îmbunatatesteste. Este raportata lipsa competentelor, iar capacitatea Serviciilor publice de ocupare a fortei de munca si eficacitatea politicilor active pe piata muncii sunt limitate, apreciaza Executivul comunitar.

"Masurile adoptate pâna acum - reformele si investitiile în protectie sociala si incluziune, adoptarea unor noi legi ale educatiei si implementarea programului national de reducere a abandonului scolar, precum si actiunile în privinta politicilor active ale pietei muncii - sunt de asteptat sa ajute România sa se îndrepte în directia corecta în raport cu riscurile identificate. În pofida progreselor înregistrate, exista loc pentru noi eforturi în domeniul sanatatii, îngrijirii pe termen lung, educatiei, serviciilor sociale si de pe piata muncii, pentru ca tuturor sa li se ofere o sansa echitabila de a-si atinge întregul potential", se arata în raportul UE.

În contextul analizei de prima etapa prezentata în Raportul comun privind ocuparea fortei de munca din 2024 (JER 2024), s-a constatat ca România se confrunta cu riscuri potentiale la adresa unei convergente sociale catre un nivel cât mai ridicat, pe baza a 11 indicatori principali ai Tabloului de bord social. Acestea se refera în special la protectia sociala si incluziunea, în privinta persoanelor expuse riscului de saracie sau ratei excluziunii sociale (inclusiv pentru copii), eficacitatea transferurilor sociale (excluzând pensiile) asupra reducerii saraciei si nevoile nesatisfacute în domeniul îngrijirii medicale. În plus, în domeniul educatiei si competentelor, participarea copiilor sub trei ani la sistemele de îngrijire formală, rata abandonului timpuriu din sistemele de educatie si formare si ponderea persoanelor care au cel puțin competente digitale de baza au fost, de asemenea, identificate ca puncte critice.

În timp ce piata muncii se îmbunătățește, s-a considerat necesar sa se examineze în continuare rata ocuparii fortei de munca si a somajului pe termen lung, precum si situatia anumitor grupuri vulnerabile, în special tinerii care nu au un loc de munca, si nu iau parte nici la educatie si formare (NEET) si persoanele cu dizabilitati. Pentru a dezvolta o mai buna înțelegere a riscurilor potentiale identificate în prima etapa, aceasta a doua analiza se refera la dovezile cantitative si calitative disponibile si raspunsurile politice relevante sau planificate de România.

Deși situatia de pe piata fortei de munca se îmbunătățește, se mentin dificultatile importante. În ultimul deceniu, rata angajarii a avut o tendinta ascendenta. Cu toate acestea, ramâne printre cele mai scăzute din UE (68,7% în 2023 fata de 75,4% în UE), cu mari disparitati regionale. Deficitul de ocupare a fortei de munca între regiuni (cel mai ridicat în Bucuresti-Ilfov, 79,9% si cele mai scăzute de ocupare a fortei de munca în sud-vest-Oltenia, 61,8%) a fost de 18,1 pps în 2022.

Rata angajarii în Bucuresti-Ilfov si în regiunea Centru s-a îmbunătățit în ultimii ani si datorita investitiilor straine. Pe de alta parte, rata angajarii fie a stagnat sau a scăzut în alte regiuni, mai ales în regiunea nord-est (69,4% în 2022). În 2023, rata somajului (5,6% fata de 6% în UE) a fost sub media UE. Rata somajului pe termen lung (2,2% fata de 2,1% în UE) a fost ușor peste media UE si s-a deteriorat din 2020 după ani de îmbunătățiri, în timp ce ponderea somajului de lunga durata s-a îmbunătățit, ajungând la 38,6% în 2023 (în linie cu media UE). Factorii care explica somajul de lunga durata în Romania includ deficitul de competente si o pondere semnificativa a muncii la negru, care era estimata la 1,4 milioane de persoane.

Provocarile în dezvoltarea competentelor trebuie rezolvate pentru a sprijini o tranzitie echitabila catre o economie digitala si verde. Mai puțin de o treime dintre cei cu vârsta cuprinsa între 16 si 74 de ani aveau cel puțin abilitati digitale de baza în 2023 (27,7% fata de 55,5% în UE). Acest decalaj s-a extins din 2021.

Participarea adultilor (25-64 ani) la învățare în ultimele 12 luni s-a situat la 19,1% în 2022, cu 13,3 puncte procentuale mai mare decât în 2016, dar mult sub media UE de 39,5%. În plus, participarea la activitatile de învățare în rândul adultilor este extrem de inegala, în cazul celor care nu au finalizat studiile liceale si de formare este de 10 ori mai puțin probabil sa participe la învățare, comparativ cu cei cu studii superioare în 2022 (3,9% fata de 41,2%). În acelasi timp, cei cu cele mai reduse calificari se confrunta cu o înrăutățire a rezultatelor la angajare, cu provocari în materie de competente care pun în pericol competitivitatea, dar si echitatea si convergenta sociala.